

Tilskudd til kvinnerettede tiltak

Hovedprioriteringer og retningslinjer
fra 01.01.2015

Vedtatt av Reindriftens Utviklingsfond
i RUF-sak nr. 79/14

Rapport: Tilskudd til kvinnerettede tiltak
Hovedprioriteringer og retningslinjer fra 01.01.2015

Avdeling: Avdeling reindrift

Forsidefoto: Per Torbjørn Jystad/Reindriftnytt

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
Innledning	3
Hjemmel for tilskudd.....	3
Bakgrunnen for og hensikten med å støtte kvinnerettede tiltak.....	3
Kvinner som ressursperson for reindriften	3
NRL's satsing på kvinner i reindriften	4
Satsingsområder.....	5

Innledning

Prosjektet «Kvinnerettede tiltak i reindriftsnæringen» ble igangsatt av Kommunal- og regionaldepartementet i 1999. Prosjektet ble videreført som en ordning over reindrifftsavtalen mellom staten og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL) i 2001.

Siden da har det i de årlige reindrifftsavtalene blitt satt av egne midler til kvinnerettede tiltak. Avtalepartene har sett det som viktig å fremme likestilling i reindriften, noe som fremkommer av RUF-forskriften § 1-5 annet ledd bokstav h hvor det står at det kan gis støtte til «tiltak for å fremme likestilling og kvinners situasjon i reindriften».

Fra og med reindrifftsavtalen som gjelder 2014/2015 ble avtalepartene enige om at det ikke skulle øremerkes særskilte midler til kvinnerettede tiltak. Dette innebærer ikke en avvikling av kvinnerettede tiltak, og reindriftskvinnene kan dermed fortsatt søke RUF om prosjektmidler.

Retningslinjene for kvinnemidler 2012-2014 utgår ved utgangen av 2014. I arbeidet med nye retningslinjer som skal gjelde fra 01.01.2015, besluttet avtalepartene under forhandlingene i 2014 at Norske Reindriftsamers landsforbund (NRL) skulle involveres i arbeidet. NRL har på bakgrunn av dette deltatt aktivt i arbeidet med, og lanseringen av, de nye retningslinjene.

Hjemmel for tilskudd

Tilskudd kan innvilges med hjemmel i Forskrift om Reindriftens Utviklingsfond (RUF-forskriften) § 1-5 annet ledd bokstav h.

Det stilles også krav om at de kvinnerettede tiltak må være i samsvar med forskriftens formål, jfr § 1-1.

For øvrig omfatter fellesbestemmelsene i forskriften også tilskudd etter § 1-5 annet ledd bokstav h, herunder § 1-6 der det framgår at det er et vilkår for å få støtte fra Reindriftens Utviklingsfond at tiltaket fremmer reindriften i distriktet og området.

Bakgrunnen for og hensikten med å støtte kvinnerettede tiltak

Kvinner som ressursperson for reindriften

Opp gjennom tidene har kvinnene hatt sin selvstendige plass i den tradisjonelle reindriftsfamilien. Kvinnene har ikke nødvendigvis hatt de samme arbeidsoppgaver som menn, men deres rolle har vært, og fortsatt er av stor betydning.

Báikedoallu (1) og siidadoallu (2) er like viktige i reindriften og er gjensidige avhengige av hverandre. Disse elementene utgjør således helheten i den samiske reindriften.

(1) *Báikedoallu er i heftet «Reindriftskvinner i Norge» definert som en «husholdssammenslutning» der arbeidsoppgaver ses i et utvidet perspektiv; inkludering av alle forberedelser som gjøres til slaktning og flytting (forberedning til siidadoallu), og bl.a administrering (inkl. planlegging, økonomi og papirarbeid), bakkemannskap, duodji, matlagring, materiallagring, vedlikehold av utstyr og stell og opplæring av dyr som holdt til på hjemmearenaen for eksempel lederrein og gjeterhund, ivaretagelse av biprodukter, omsorg for barn og ansvaret for hjemmet, opplæring av barn, tradisjonell opplæring og ansvar for rekruttering, samt gjetning, flytting og gjerdearbeid.*

(2) *Siidadoallu er definert som arbeid med flokken.*

I dagens samfunn har ofte kvinnene arbeid utenfor reindriften og det blir derfor begrenset tid til å videreføre og ivareta viktige tradisjoner og verdier. Dette har vært kvinnens hovedarbeid. I dag er det langt færre kvinner enn menn som jobber med reindrift på heltid.

Likevel innehar kvinner fortsatt en viktig rolle og funksjon i familiens reindriftnæring og siidaens fellesskap. Kvinner er i hovedsak til stede ved arbeidskrevende perioder i reindriften, i tillegg til at mange har det administrative ansvaret i siidaen. Ved at mange kvinner jobber utenfor reindriften, blir kontinuiteten i kvinners tradisjonelle arbeidsoppgaver svekket. Dette fører igjen til at helheten i den familiebaserte næringen ikke blir ivaretatt godt nok.

Kvinner i reindriften er en viktig ressurs i forhold til organisering av familiens næringsvirksomhet gjennom å være tilstede i den praktiske reindriften i de ulike årstidene i siidaen. Samtidig kan kvinner bidra til utvikling av nye tjenester og verdiskapning i tradisjonsbasert reindrift. Det vil med bakgrunn i dette være samfunnsnyttig å yte tilskudd for å fremme likestilling og styrke kvinnens stilling i reindriften for å kunne videreføre og ivareta viktige samiske tradisjoner, slik at de ikke forsvinner. Samisk reindrift, og de tradisjonelle arbeidsoppgaver innenfor denne, er en viktig del av den samiske kulturarven, og er derfor svært viktig å bevare.

NRL's satsing på kvinner i reindriften

NRL har utarbeidet «Strategisk plan for likestilling i reindriften for avtaleperioden 2013/2014 – 2017/2018». Målsettingen med planen er å arbeide for reell likestilling med like rettigheter, plikter og muligheter for både kvinner og menn. Det fokuseres på at kvinner skal ha de samme muligheter som menn til å gå inn i reindriftnæringen på egne premisser, både økonomisk, sosialt og politisk.

Planen inneholder flere tiltak som NRL skal jobbe med for å oppnå målet om likestilling, blant annet rekruttering av flere kvinner til reindriften og bidra til at kvinner kan skaffe seg et selvstendig inntektsgrunnlag i reindriftnæringen.

Under tiltaket om rekruttering inngår blant annet tilpasning av virkemidlene for báikedoallu for å sikre kvinner og barn tilbake til reindriften, sikre at barn kan delta i reindriften slik at de får kunnskap om tradisjonell samisk reindrift, og hvor kvinner skal ha en sentral rolle i undervisningen.

Som tiltak for selvstendig inntektsgrunnlag inngår blant annet sterkere satsing på duodji som en del av reindriften og som egen næring. I så måte er det flere likhetstrekk mellom NRL sin satsing og satsingen gjennom RUF-forskriften § 1-5 annet ledd bokstav h.

Rekruttering, derunder opplæring i tradisjonsbasert reindrift, og tilrettelegging for selvstendig inntektsgrunnlag har tidligere vært støttet av RUF gjennom kvinnemidlene og det er derfor naturlig med en videreføring av støtte til disse tiltak over reindriftsavtalen.

Satsingsområder

Formålet med støtte til kvinnerettede tiltak er å fremme likestilling og styrke kvinnens stilling i reindriften. Med bakgrunn i formålet velger Reindriftens Utviklingsfond å yte tilskudd til følgende tiltak med de vilkår som fremgår nedenfor:

1. ØKT VERDISKAPING

Kvinner deltakelse i reindriften har i de fleste tilfeller en positiv innvirkning på familiens økonomi. Kvinner bidrar blant annet med ivaretagelse og videreforedling av skinn, kjøtt og andre produkter av rein.

Også satsing på innovative (fornyende) prosjekter vil omfattes av «økt verdiskaping», noe som innebærer at det utvikles nye produkter og tjenester basert på reindriftens ressurser.

I helhetsvurderingen av om søknad til økt verdiskaping skal innvilges, vil det blant annet bli lagt vekt på type prosjekt sett i forhold til kvinnemidlenes formål, prosjektets særegenhet, økonomiske rammer og muligheter for videreutvikling.

1.1 Vilkår for å kunne søke om tilskudd til økt verdiskaping:

1.1.1

For å oppnå økt verdiskaping må virksomheten som skal igangsettes ha en viss varighet og et visst omfang. Videre må virksomheten innen en tidsperiode på maksimalt 3 år være egnet til å gi et visst overskudd. Overskuddet må dekke en rimelig forrentning av det som er investert for å drive prosjektet, og det må kunne forventes at virksomheten gir en rimelig lønn sett i forhold til den innsatsen som er lagt ned.

1.1.2

Virksomheten søkeren ønsker å igangsette skal beskrives. Det skal gis en redegjørelse for hvorfor søker har tro på virksomhetens framtidsmulighet og som gjør det verdt å arbeide videre med.

1.1.3

Det skal legges fram en plan for etableringsperioden som skal inneholde opplysninger om:

- Beregnet etableringsperiode (antall måneder for forberedelse og igangsetting)
- Kostnads- og finansieringsplan
- Beskrivelse av produkter og/eller tjenester
- Budsjetterte inntekter (brutto)
- Investeringsbehov (tilbud fra leverandører vedlegges)

1.1.4

Tilskudd til investeringer i virksomheten kan maksimalt utgjøre kr 100.000.

1.1.5

Budsjettert lønn for søkers egeninnsats med etablering av virksomheten må i all hovedsak inngå som en del av søkers egenandel. Det kan maksimalt innvilges tilskudd inntil kr. 20.000,- pr måned for søkers egeninnsats og da begrenset oppad til 3 måneder. Det kan særskilt vurderes unntak for prosjekt med varighet over 3 måneder og inntil et år. Satsen vil da også utgjøre kr 20.000 pr måned.

2. KOMPETANSEHEVENDE TILTAK

Med kompetansehevende tiltak menes kurs/opplæring som søker deltar på eller som søker selv avholder eller der søker leier inn foredrags-/kursholder.

Kvinner har en sentral funksjon i overføring av tradisjonskunnskap knyttet til reindrift, som for eksempel språk, duodji, og matkultur. Dette innebærer for eksempel uttak og bearbeiding av råvarer fra reinen med tanke på økt verdiskapning.

For å fremme likestilling og kvinners situasjon i reindriften, videreformidle den tradisjonelle kunnskapen og for å oppnå en helhetlig reindrift, kan det være behov for kvinner å tilegne seg ny kunnskap, vedlikeholde/oppgradere sin kompetanse og/eller å videreformidle sin kunnskap. Kvinners deltakelse i reindriften er i så måte svært viktig, både i en kulturell og en sosial sammenheng.

2.1 Vilkår for å kunne søke om tilskudd til kompetansehevende tiltak:

2.1.1

Kurset/opplæringen må være nødvendig for å fremme likestilling og kvinners situasjon i reindriften og må ha relevans for næringen. Søker må redegjøre for hvorfor kurset er nødvendig.

Søker, eventuelt innleid arrangør/foreleser, må ha kompetanse innenfor fagområdet.

2.1.2

Kurs/opplæring som skal arrangeres, må ha reineiere og reineieres barn som målgruppe, og må tilbys åpent, enten i siidaen, reinbeitedistriktet eller være landsdekkende.

Deltakerne må omfatte en videre krets av personer enn søkers nærmeste familie. Det vil ikke bli ytet tilskudd til opplæring/kursing av kun søkerens barn, barnebarn, oldebarn, foreldre, besteforeldre og søsken. Den enkelte kursdeltaker kan maksimalt delta på ett kurs med samme tema.

Aldersgrense for kursdeltaker må være 12 år.

Antall kursdeltakere må utgjøre minimum 5 personer. Der søker leier inn foredrags-/kursholder må antall kursdeltakere utgjøre minimum 10 personer.

2.1.3

Det kan dekkes inntil kr 20.000 til dokumenterte kostnader til for- og etterarbeid i forbindelse med avholdelse av kurs. Dersom søker selv arrangerer kurs, dekkes maksimalt kr 300 pr time begrenset oppad til 30 timer for søkers egeninnsats i forbindelse med avholdelse av kurset.

2.1.4

Kurs/opplæringsprosjekt søkeren ønsker å igangsette skal beskrives. Det skal gis en redegjørelse for hvorfor søker har tro på prosjektets mulighet for å fremme likestilling og kvinnens situasjon i

reindriften, og det må opplyses om dets viktighet som bidrag for overføring av kunnskap om tradisjonsbasert reindrift.

Tilbud om kurs/opplæring skal kunngjøres.

Det skal legges fram en oversikt for kurset/opplæringen som skal inneholde opplysninger om:

- Beregnet gjennomføringsperiode
- Navn på arrangør/foreleser
- Søkers utdanning og yrkespraksis, eventuelt innleid arrangørs/forelesers utdanning og yrkespraksis
- Beskrivelse av temaer kurset/opplæringen skal omfatte
- Kurskostnadene, inklusive eventuelle reise- og oppholdsutgifter
- Kostnads- og finansieringsplan
- Navn på deltakerne og opplysninger om slektskap til søker for hver av dem
- Eventuelle investeringsbehov
- Eventuelle leiekostnader

Investeringskostnadene kan ikke utgjøre mer en maksimalt kr 75.000.

Det ytes maksimalt tilskudd med 50 % til investeringer som også er egnet til privat bruk.

Dersom det påløper lavere kostnad ved å leie driftsmidler o.l, skal dette alternativet velges framfor investering.

3. ETABLERING, OPPRETTHOLDELSE OG DRIFT AV KVINNENETTVERK

Gjennom aktivt nettverksarbeid kan det oppnås økt kompetanse om organiseringen av reindriftsnæringen. I tillegg kan et slikt nettverk bidra til å gi økt innsikt i næringen ved at medlemmene utveksler kunnskap og erfaringer, enten gjennom jevnlig samlinger eller at nettverket avholder interne kurs eller leier inn eksterne forelesere. Også andre tiltak i nettverket kan være relevante.

3.1 Vilkår for å kunne søke om tilskudd til etablering, opprettholdelse og drift av kvinnenettverk:

3.1.1

Hensikten med nettverket må fortrinnsvis være å arbeide for økt likestilling og kvinners situasjon i reindriften, men samtidig er dette en arena der det kan arbeides for å videreføre viktig reindriftsfaglig kunnskap, både báikedoallu og siidadoallu, samt å ivareta øvrige samiske tradisjoner.

Tilbud om kurs skal kunngjøres. Antall kursdeltakere må utgjøre minimum 10 personer.

3.1.2 Etablering av nye nettverk

Det skal legges fram en plan for etableringen av kvinnenettverket som skal inneholde opplysninger om:

- Formålet med opprettelse av nettverket
- Hvilke aktiviteter det skal arbeides med
- Vedtektene som nettverket har utarbeidet. Disse vedlegges søknaden
- Oversikt over eventuelle etableringskostnader og finansieringsplan
- Budsjet for drift av nettverket

Det gjøres oppmerksom på at kvinnenettverket må registreres i Brønnøysundregisteret for å få et organisasjonsnummer slik at det kan opprettes bankkonto for utbetaling av tilskudd. Utbetaling av tilskudd til medlemmers private kontoer kan ikke foretas.

Hvis det allerede eksisterer kvinnenettverk i søkerens reinbeiteområde, vil det i utgangspunktet ikke bevilges ytterligere tilskudd til etablering av nye nettverk i samme område. Landsdekkende kvinnenettverk kan likevel ytes støtte.

3.1.3 Etablerte kvinnenettverk

For allerede etablerte kvinnenettverk må det fremlegges vedtekter før ny støtte innvilges.

For allerede etablerte kvinnenettverk må det fremlegges årsmelding/rapport med årsmøtegodkjent regnskap fra forrige år før ny støtte kan innvilges. I tillegg må driftsplan for neste søknadsperiode fremlegges.

3.1.4

Det kan innvilges inntil kr 75.000 pr år i driftsstøtte til kvinnenettverket.

Ved gjennomføring av kurs/opplæring kan det i tillegg til driftsstøtten, innvilges inntil kr 20.000 pr år til for- og etterarbeid.

4. ØVRIGE RENINGSLINJER/VILKÅR FOR SAMTLIGE SATSNINGSOMRÅDER:

4.1. I forbindelse med søknaden

Søker må tilhøre en siidaandel og være oppført i «Melding om reindrift» for å kunne oppnå tilskudd.

Det skal brukes særskilt søknadsskjema som finnes på landbruksdirektoratet.no.

Retningslinjene er også tilgjengelig på hjemmesiden.

Det skal i søknaden gjøres rede for fremdriftsplan, budsjett og finansieringsplan, samt forventet resultat for tiltaket. Det må spesifiseres hva de ulike budsjettkostnadene inneholder og hvordan kostnaden er beregnet. Kostnader skal dokumenteres jfr RUF-forskriften § 1-7 annet ledd. Som eksempel på dokumentasjon nevnes innhentede tilbud fra leverandører av varer og tjenester.

Dersom de ulike kostnadene ikke er tilstrekkelig spesifisert, kan RUF-styret fastsette disse ved skjønn.

Kostnader til leie av søkers, eventuelt siidaandelens/siidaens, egne driftsmidler, vil ikke være tilskuddsberettiget. Slik leie må inngå i søkers egenandel.

Det ytes i hovedsak støtte til tiltak som ikke kan finansieres via eksisterende støtteordninger.

Nedre grense for å søke tilskudd på kr 15.000.

Dersom det er for liten plass i søknadsskjemaet, kan det benyttes eget vedlegg.

Søknadsfrist er 1. april og 1. oktober. For kvinnenettverkene er søknadsfristen 1. oktober.

Søknaden sendes Landbruksdirektoratet, Avdeling Reindrift, postboks 1104, 9504 ALTA.

Søknaden behandles av Landbruksdirektoratet som avgir innstilling til styret for Reindriftens Utviklingsfond. Søknaden avgjøres av fondsstyret.

Søker plikter for øvrig å gi de opplysninger og fremlegge den dokumentasjon som Landbruksdirektoratet ber om i forbindelse med søknadsbehandlingen.

4.2 Etter at tilskudd er innvilget

Søker skal innen 3 måneder etter gjennomført prosjekt skriftlig dokumentere bruken av

bevilgningen via rapport og regnskap. Rapporten skal inneholde en konkret beskrivelse av gjennomføringen av prosjektet. I tillegg skal det opplyses om målet med prosjektet ble oppnådd. Videre skal det gis en konkret beskrivelse av hva midlene ble brukt til. Kostnadene skal dokumenteres med kopier av originale fakturaer/utgiftsbilag. De originale fakturaene/utgiftsbilagene må oppbevares i 3 år etter at rapporten og regnskapet er sendt inn slik at disse skal kunne fremlegges for en eventuell kontroll.

Dersom søker har avholdt kurs/opplæring for andre, skal navnene på deltakerne oppgis.

Rapport og regnskap sendes til Landbruksdirektoratet, avdeling reindrift, postboks 1104, 9504 Alta.

Landbruksdirektoratet vurderer innkommet rapport og regnskap og fremlegger vurderingen som referatsak for styret i Reindriftens Utviklingsfond.

Tilskuddet utbetales med 50 % av innvilget beløp ved oppstart av prosjektet. Resten utbetales etter at prosjektet er fullført og rapport og revidert regnskap er levert. Søker må rette en utbetalingsanmodning til Landbruksdirektoratet, avd. Alta, etter at vedtaket er blitt kjent for søker. Kontonummer for utbetaling av tilskuddet må oppgis.

For kvinnenettverk utbetales hele tilskuddet samtidig. Imidlertid må det foreligge rapport og regnskap for tidligere års tilskudd, før nytt innvilges.

Landbruksdirektoratet kan foreta kontroll av om vilkårene for å motta tilskuddet er overholdt og om midlene har blitt brukt til det oppgitte formål.

Fondsstyret kan kreve hele eller deler av støtten tilbakebetalt dersom vesentlige forutsetninger/vilkår for tilskuddet viser seg ikke å være oppfylt.

Dersom prosjektet ikke er igangsatt innen 1 -ett- år fra vedtaksdato, vil bevilgningen bli inndratt og tilbakeført fondet.

LANDBRUKSDIREKTORATET OSLO

POSTADRESSE:
Postboks 8140 Dep, 0033 Oslo

BESØKSADRESSE:
Stortingsgt. 28, 0161 Oslo

TELEFON: 24 13 10 00
TELEFAKS: 24 13 10 05
E-POST: postmottak@landbruksdirektoratet.no

LANDBRUKSDIREKTORATET ALTA

POSTADRESSE:
Postboks 1104, 9504 Alta

BESØKSADRESSE:
Løkkeveien 111, 9510 Alta

TELEFON: 78 45 70 20
TELEFAKS: 78 45 70 49
E-POST: alta.post@landbruksdirektoratet.no

www.landbruksdirektoratet.no